

Hospic – izziv in poslanstvo

Pogovor z dr. Marjanom Sedejem, direktorjem
Lekarne Ljubljana in Zavoda Hospic Ljubljana

✂ Emanuela Žerdin

Spoštovani gospod direktor, ko so vsi odrekli pomoč hiši hospica in se je ta morala zaradi finančne situacije zapreti, ste se Vi s sodelavci odločili pomagati, kupiti hišo in omogočiti njeno ponovno odprtje 14. februarja letos. Zakaj?

Na mesto direktorja Lekarne Ljubljana sem prišel 2013. leta. Zadal sem si nalogo, da bi javnosti pokazal pravo podobo lekarne. Ocene vseh 42 enot so bile odlične. Od možne ocene 5 so vse za prijaznost, ustrežljivost in dostopnost prejele povprečno oceno 4,5. Vrh lekarne pa je bil zelo slabo ocenjen, zato smo morali nekaj storiti. Da bi kot lekarna pomagali ljudem v vseh situacijah, smo pristopili k trem projektom: botrstvo, hospic in ambulanta pro bono. Prva dva projekta smo izpeljali, tretjega zaradi naše zakonodaje nismo mogli.

Takrat smo hiši hospica darovali 15.000 EUR in na dnevu odprtih vrat sem se prvič srečal z osebjem in vodjo hiše Tatjano Fink.

Zakaj smo spet pomagali? Mogoče je to neke vrste antropološka spodbuda? V določenem trenutku se človek neke v svoji zavesti zbudi in se zave, da je greh imeti takšno hišo s tako plemenitim poslanstvom, a zaprto! Odločili smo se nekaj narediti, da se ta situacija spremeni.

Ali smo se prav odločili ali ne, bo pokazal čas. Imel sem zadoščenje, da sem bil v pravem trenutku na pravem mestu. Če ne bi bil direktor Lekarne Ljubljana, tega ne bi mogel narediti. Če ne bi bilo župana, ki nas je podprl in se s tem strinjal, bi hiša ostala zaprta.

Nekdo bo to imenoval Previdnost – z veliko začetnico, nekdo drug pa bi bolj enostavno rekel, da se je izkoristil pravi trenutek na pravem mestu.

Tu je tudi demografska slika v Sloveniji, ki se je zelo spremenila, saj smo vse starejša populacija. Vse bolj pogosto se srečujemo s smrtjo. Zato se je rodila želja podpreti možnosti, da ljudje ne bi umirali na prenatrpanih hodnikih ali v bolnišničnih sobah, pogosto popolnoma odtujeni od svojcev in prijateljev ... Človek se rodi v družini in v družino, zato ima tudi pravico v družini oditi s tega sveta.

Mi poskušamo smrt vsakodnevno zanikati, od nje oddaljiti mlade, pa tudi stare, tako smo iz ljudi praktično naredili robote.

Kakor koli se nekomu zdi to protislovno, toda vrednote lekarne in hospica so iste! Gre za poslanstvo, da zagotavljamo zdravje celi družini. Hospic je samo nadaljevanje dela v lekarni. Gre za enkratno vrednost življenja.

Zelo je bilo pomembno srečanje z gospo Tatjano Fink, s katero sva v veliki stiski iskala ter pregledovala vse možnosti, kje in kako nadaljevati poslanstvo hiše hospica.

Hiša je spet odprta in nudi brezplačno celostno oskrbo umirajočim. Kaj pa je bilo v tem projektu najtežje?

Nihče, zares nihče ni verjel v resničnost našega projekta, da resnično želimo nekaj spremeniti, da želimo podpreti poslanstvo hospica in udejanjiti njihovo delo!

Vsi so nas spraševali, kakšno je ozadje tega. Nihče ni verjel, da želimo pomagati, prišlo je celo do tega, da so javno govorili, da je Lekarna Ljubljana to naredila, da bi delala poskuse na umirajočih! Si lahko mislite!? Za takšne klevete bi nekdo moral odgovarjati! No, ne samo da nam niso verjeli, niso nam zaupali niti nosilci te dejavnosti v Sloveniji in so nas krivično obravnavali. To je najtežje.

Marjan Sedej

Če pomislimo, kako majhna je Slovenija, potrebe pa tako velike, potem me najbolj boli, da zaradi svojih egoističnih ali materialističnih nagnjenj ne znamo stopiti skupaj in narediti nekaj dobrega. Dvakrat, trikrat sem ponudil roko – nič se ni zgodilo ...

Prav tako ni bilo enostavno ponovno vzpostaviti tima v hiši hospica. Čeprav so večinoma člani prejšnje sestave, so se tudi oni morali prilagoditi novim razmeram. Prav tako želimo tim nadgraditi, tako strokovno kot v medsebojnih odnosih, kar je ena najpomembnejših in najbolj odgovornih nalog.

Boli tudi, če pomislimo, kako na Hrvaškem deluje stacionarni hospic, ki so ga odprli leta 2012, in da se je vodja izobraževala v našem timu ... A tam so stopili skupaj, tako 'desni' kot 'levi', tako Cerkev kot zdravstvo, in uredili situacijo. Imajo urejeno zdravstveno zavarovanje, nas pa nikakor ne morejo umestiti v del nacionalnega paliativnega programa. Veliko je tudi nerazumevanje zdravstvenih delavcev ... in ni zavedanja, da lahko stacionarni

hospic pomaga prav takrat, ko ni več pomoči.

Ali ima hiša hospica prihodnost? Ali lahko umirajoči še naprej upajo, da bo ta ustanova za njih odprta, ko bo najtežje, in to – brezplačno?

Če hoče civilizacija 21. stoletja preživeti, se mora v celoti spremeniti. Če se bosta še naprej poveljevala le kapital, moč lobijev, potem je konec te civilizacije. Kajti človek ni kapital, ni proizvodno sredstvo, človek je duševno in duhovno bitje. Temu ustrezno mora biti tudi obravnavan. Če tega ne bo, gremo v propad!

To je širši okvir celotne zgodbe. Če me zdravje ne bo izdalo in če bo šlo vse po sreči, imamo resne namere še naprej razvijati naše dejavnosti. Razmišljamo, da bi osnovali tudi dom za ostarele ali majhne enote, v kateri bi bilo do 8 oskrbovancev. Ne želimo velike ustanove. Tudi te so postale tehnologija in niso dom. Vizija je imeti dom za stare, kjer bo gospodinja imela kuhinjo in bo istočasno tudi socialna

delavka, kjer se bo odvijalo 'soživljenje' – sožitje generacij. Po mojem je prav to prihodnost takšnih projektov. Ob njih bi razvijali tudi različne pripomočke, ki bi ljudem v starosti olajšali tegobe in bili v pomoč pri aktivnem življenju.

Hospic je samo del neke družbene zgodbe, v kateri se nahaja slovenska populacija. Ponovno je treba ozaveštevati življenja vredno življenje. Zato moderna družba gleda na hospic kot na zablodo. A težko je spremeniti 70 let zablode.

Na vhodu v hišo hospica stoji 'Zaveza k duhovni oskrbi', ki so jo podpisali predstavniki 4 največjih verskih skupnosti v Sloveniji. Zakaj?

V poslanstvu hospica, ki se odvíja v zadnjem obdobju *prehoda v onkráj* (A. Trstenjak), se krijejo pravzaprav trije procesi: zdravstveni, socialni in duhovni. Sporočilo je zelo jasno: zdravstvena dejavnost se izvaja po medicinski doktrini, socialna se izvaja po socialni doktrini, a duhovne doktrine, duhovne oskrbe ni bilo nikjer! Vse, kar se je

dogajalo v interdisciplinarnem timu, je bila dobra volja sodelavcev in zaposlenih v hospicu. S tem ko smo poklicali predstavnike vseh 4 največjih verskih skupnosti v Sloveniji – katoličane, pravoslavne, protestante in muslimane –, smo poskušali duhovno oskrbo postaviti na isto raven kot zdravstveno in socialno. Tako se duhovna oskrba izvaja po duhovni doktrini naših umirajočih. To je socialna inovacija, to je največji napredek, ki smo ga dosegli. Ne smemo pozabiti, da smo za isto mizo posedli verske skupnosti v obdobju najhujše begunske krize. Je pa tudi mesto Ljubljana dokazalo, da ni samo najlepše mesto nekje na Tromostovju, ampak najlepše mesto tudi v sobivanju in sožitju različnih religij. In da je najlepše tudi v tem, kako poskrbi za tiste, ki so ali bodo kmalu končali svoje življenje.

Kaj pa je Vam dal hospic?

(Nasmeh) Novo vrednost življenja; mogoče sem samo za tančico odškrnil skrivnost smrti ...

Hvala za pogovor in pogum! ■

Uradno odprtje Hiše Ljubhospica.